

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 39 (302)

Fredagen den 29 september 1893.

6:te årg.

Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr. 9:— Idun m. Modet, utan kol. pl. » 7: 50 Idun ensam » 5:—	Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr (Aftonbladets hus.) Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef 61 47	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (lösnr endast för kompletteringar)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökandes» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Sigrid Rudebeck.

Bön och arbete, se där öfverskriften på den kvinnas lif, hvars bild i dag träder oss till mötes.

Dess drag äro nog litet hvarstädes i vårt land kända och älskade, ty om också fröken Rudebecks verksamhet är förlagd till Göteborg, så ha dock under tjugufyra år flickor från när och fjärran där uppsökt den och där, inackorderade i hennes hem, under hennes moderliga hägn uppvuxit till goda och nyttiga människor.

Sigrid Rudebeck föddes i Norrköping den 7 september 1831. Föräldrarna voro kyrkoherden därstädes fil. dr. Per Erik Rudebeck och hans maka Sigrid Gustafva Brydolf. Ett par år efter Sigrids födelse flyttade hennes föräldrar till Wists patronella pastorat och därifrån 1854 till Stora Åby, båda inom Linköpings stift.

Redan vid tio års ålder förlorade Sigrid och hennes sex små syskon sin mor. Förlusten mildrades något därigenom, att en vän-

inna till den affidna tog vård om dem och snart blef deras nya moder.

I en vacker trakt och i ett hem, där förståndets och hjärtats anlag fingo en sund och allsidig utveckling, uppväxte Sigrid och hennes många syskon. Deras studier leddes af enskilda lärare, och Sigrid stannade kvar i hemmet, tills hon omkring år 1854 begaf sig till fröken Cecilia Fryxells pension på Karlslund i Västmanland för att där genomgå en kurs för utbildande af lärarinnor. Som biträdande lärarinna stannade hon sedan kvar i pensionen.

Här tändes i hennes själ den trognista, hvilken sedan flammade upp till en eld, stark nog att icke endast lysa och värma henne själf, utan ock de många, hvilka med henne kommit i närmare beröring; här mottog hon ock den kallelse hon i sin Herres namn gått att utföra, kallelsen att som lärarinna verka för de små.

Redan tidigt gjorde hon upp den plan hon

Att uppfostra är att uppväcka ur sömnen, att gnida med snö det som är förfruset, att afkyla det som brinner.

T. v. Hippel.

ville följa, och som hon nog insåg först i en egen skola kunde förverkligas. En sådan var ock hennes önsknings mål, men för att hinna dit, måste hon själf utvecklas och få större pedagogisk erfarenhet. Denna förvärfvade hon sig dels som lärarinna i enskilda hem, dels och förnämligast under de tre och ett halft år hon förestod den nybildade Familjförningens skola i Göteborg.

Denna lämnade hon i juni 1869, och den 5 augusti samma år öppnades hennes egen. Början var anspråkslös. Af tjugufem anmälda elever voro endast tio närvarande och fångade deltaga i den bön, hvaremed den kände missionären, d:r P. Fjellstedt, invigde den nya skolan.

Bönen har blifvit hörd, och Guds välsignelse har så hvilat öfver arbetet, att elevantalet i allmänhet uppgår till mellan 160—170, inrymda i fröken Rudebecks eget hus vid Bellmansgatan.

Dit ber jag nu att få föra mina lärarinnor, icke för att se skolarbetet, hvilket nog försiggår på samma sätt som i andra fullständiga kvinnliga elementarläroverk, utan för att deltaga i annat, som inom skolans väggar erbjudes, och hvilket, på samma gång det trycker sin prägel på denna, karaktäriserar föreståndarinnan själf.

Redan kort efter skolans början frågade fröken Rudebeck sina små elever, om de ville bilda en barnmissionsförening, hvars ändamål skulle vara att i skolorna på Fosterlandsstiftelsens missionsstationer i hednavärlden underhålla en eller flere små flickor.

Barnen omfattade förslaget med glädje, och jag skall nu, om I tillåten det, inbjuda er till en missionsafton.

Vi inträda i gymnastiksalen, för kvällen möblerad till sällskapsrum. I grupper vid borden sitta små och stora flickor ifrigt sysselsatta med sina handarbeten. En och annan mamma eller för saken intresserade damer ha tagit plats bland de små. Missionslåtar klinga, bref från skyddslingarna i de fjärran landen uppläsa, och ordföranden, kyrkoherde E. Osterman, eller någon annan för tillfället närvarande missionär, håller ett kort föredrag.

Vår och jul anordnas försäljningar af de i allmänhet mycket praktiska arbetena och leksaker förfärdigade af små flickorna.

Det var ett godt omen för skolan, att den invigdes af en missionär, ty få skolor i vårt land torde så ingripa i och skörda frukterna af missionsarbetet som denna.

Resande missionärer, in- och utländske, ha ofta sitt stamhåll hos fröken Rudebeck och uppträda då vid andaktsstunderna eller hålla ett och annat, vanligen mycket intressant föredrag om land och folk, hvarest de verka.

Så vidgas redan i späd ålder blicken ut öfver mänskligheten, men om någon med anledning däråf tror, att barnen blifva så fjärrskådande, att de icke kunna

se och omfatta det närmaste, tager han miste. Intresset för hednamissionen försvagar icke kärleken till hem och fosterland, den tvärtom stärker den, och som bevis härpå ber jag att få införa er på en försvarsfest.

Förra våren kom högsta klassen och bad så vackert om lof att få fira en sådan. Fröken Rudebeck, alltid vaken för tidens rörelser, gaf sitt samtycke med villkor att flickorna anlitate sina egna krafter. Som festen anordnades samtidigt med Upsala möte, lofvade dock skolans kristendoms lärare att om denna historiska händelse hålla ett kort föredrag, och en sångerska gaf också löfte om några solonummer, men eljes var allt flickornas eget verk från de smakfulla dekorationerna till de fosterländska talen.

Och när de på platformen under granarna framträdde i nationaldräkter och talade, sjöngo och deklamerade ungdomligt och barnsligt, och när till sist alla reste sig och deltog i folksången, fick man det intryck, att då budet: älska Gud, ära konungen, här inpräglas, sker det på ett sådant sätt, att det icke lätt utplånas.

Ser man fröken Rudebeck omgifven af sin barnskara, tänker man på en gammal, vänlig mormor, men hör man henne tala om dessa barn och lifvet i vår tid, tror man det är den yngsta föreståndarinnan för våra flickskolor, så nya och friska, för att icke säga före sin tid, äro hennes idéer.

På senaste flickskolemötet i Lund ordades mycket om flickornas danande för det husliga lifvet.

Fröken Rudebeck satt leende och hörde på. I sex år hade hennes åttonde klass haft sin kökskurs, och lika länge hade den sysslat med klädsöm och andra husliga arbeten.

Då vi befinna oss i en för kokkonsten så intresserad tid som vår, må det kanske förlåtas mig, att jag från den poetiska försvarsfesten för er direkt upp i köket. Det är förlagdt till tredje våningen och inrättadt för ändamålet. Här få de unga damerna först och främst lära passa upp sig själfva, tvätta golf, handdukar, grytor, med ett ord göra rent, hvad de begagna. De få laga frukost och middag till fröken Rudebecks stora hushåll, baka och, då kursen vanligen slutar nära julen, göra tillrustningar för denna. Kassan skötes i tur och ordning, och utgifterna beräknas noga. Alla inköp ske under lärarinnans ledning, och flickorna få själfva bära hem det köpta, såväl från fisktorget som andra ställen.

Kursen avslutas med en supé, där de unga

»sitt kokvett församlingen visa med ståtlig välfägnad och mat.»

Till denna inbjudas deras föräldrar, skolans forna elever, någon eller några klasser, samt vänner och gynnare. Flickorna, iklädda prydliga förkläden och näpna små mössor, taga emot och servera.

Vid dessa supéer bjudes man lika frikostigt på andlig som lekamlig spis. Ung-

domar utföra det ena musik- eller sångnumret, deklamationsstycket (svenskt och utländskt), bygdemålsberättelsen och föredraget efter det andra, tills måltiden blir färdig. Den börjar med ett rikligt försett smörgåsbord, där särskildt de många och lyckade brödsorterna vinna erkännande. Öfriga rätter äro så smakfullt upplagda, att man drar i betänkande att stora harmonien i dessa illusoriska blomsterbuketter, hämtade ur köksträdgården.

Dock, så mycket andlig näring behöfver sitt underlag af materiell, och som rätterna äro lika goda som vackert prydda, liknar bordet snart ett afspeladt schackbräde.

Den angenäma, lärorika aftonen slutar med gemensam bön.

Ni har nu, så att säga, sett fröken Rudebecks skola i dess offentliga lif, återstår att se henne själf mot hemmets bakgrund. Detta borde ju dock vara fridlyst, men äfven här lefver hon för andra och tänker hon först och främst på de många hon under sitt tak bereder hem och trefnad; och för alla, som söka henne, har hon tid och deltagande; få torde också de vara, hvilka från en stund i hennes lilla kabinet ej medföra något ovanskligt intryck. Hit, omgifven af oljemålningar, porträtter och minnen af alla slag, drar hon sig stundom tillbaka, medan därute i salongen lärarinnorna och de små glada inackorderingarna läsa, språka och arbeta. Lampan lyser så klar ner på de vänliga ansiktena och ut öfver det stora rummet, hvilket också det bär talrika spår af tacksamma lärjungar.

Så lefver och verkar en kvinna, hvars dag börjar med bön och därför får sluta med välsignelse.

Amanda Leffler.

Höstkväll på Skansen.

En stockholmsbild.

Höstkvällen mörk sig sänker ned öfver Skansens berg. Vårdkasen tänds och skänker nejden fantastisk färg.

Där på en klipplikt tornad stenhög står fjällens ren, finpälsad och behornad, badad i nyckfullt sken.

Gräsälens hufvud glimmar käckt ofvan böljesvall. Svanen i snöskrud simmar fram öfver mörk kristall.

Dungen med sagor fylles. Se, hur i flammans spel

Höstlöfvet rikt förgylles,
droppen blir klar juvel.

Skuggan sitt trollnät breder
villsamt i gräs och snår.
Ljuset dock ärligt leder
vandrar på rätta spår.

Till någon vrå i tjällen
hittar man vägen lätt:
Brasan är tänd på hällen,
bordet står högtidsklädt.

Skådlysten hop här vankar.
Gärna vill hvar och en
hänsöfvet sekels tankar
granska vid härdens sken.

Tankar, hvars friska anda
lefver i enkla bruk,
tankar, hvars bildprakt randa
väggskåp, kista och duk.

Stugan dock alltid blifver
svärmande håg för trång.
Ut man sig snart begifver,
lockad af glam och sång.

Sång, som det fosterländska
sinnet vill värma opp,
högstämda, klara, svenska
toner af kraft och hopp...

Vägar att bli förströdde
öppnas oss härs och tvärs.
»Knallen» kommersar, och »Jödde»
sjunger en rolig vers.

Barnet af höga Norden,
läppflickan, trind och sund,
rodocka ock är vorden
här för en flyktig stund.

Sällsamt dess anlet unga
ler uti kullors ring.
Flätorna bruna gunga,
tofsarne svaja kring.

Männe ej, då hon hvilar
tröttad på kåtans fäll,
tanken med trånad ilar
hän till de lugna fjäll.

Hän till den ljusa, korta
sommarn i norrskensland.
Hemma är bäst, fast borta
är också bra ibland...

Höstkvällen mörk sig sänker
ned öfver Skansens berg.
Vårdkasen tänds och skänker
nejden fantastisk färg.

Anna Knutson.

Sällskapslifvets offerväsen.

Sällskapslifvets offerväsen — uttrycket leder måhända redan genom sin disharmoniska klang till misstanken om ett gallsjukt attentat mot en samhällsmakt, som på det stora hela sprider både nytta och nöje i vår tillvaro och i viss mån kan betraktas som en gradmätare på vår sociala civilisation, en kulturens blomma. Dock kan det konventionella umgängeslifvet med sina högt uppdrifna pretentioner på den yttre, glänsande formen lätt blifva en tusenhöfdad Moloch, som slukar dem som af ett eller annat skäl måste egna honom sin dyrkan.

En ung man t. ex. »i verken» är som bekant ganska eftersökt och exploiterad för diverse ändamål i societetsvärlden — åtminstone som en icke oäfvnen dekoration. Vi antaga — i enlighet med en gunås så visst alltför ofta bestyrkt verklighet — att han har små medel och inga anhöriga att hylla sig till. Därför mottager han med erkännensamt sinne inbjudning till middag, soaré eller bal hos någon familj, hvars bekantskap han lyckats göra. Han känner sig sålunda både hedrad och tacksam, att någon velat »taga hand» om honom i hans enslighet och rycka honom in i ett välgörande, odlande och — med all säkerhet — praktiskt rekommenderande familjeumgänge. Men uppriktigt sagdt vållar honom inviten därjämte åtskilliga bekymmer af ekonomisk beskaffenhet.

Han har alltså introducerats i en mondän familj, och det gäller att representera sig väl. Han har tilläffventyrs inbjudits till en födelsedagstillställning för husets dotter och kan naturligtvis icke gärna komma helt och hållet tomhändert, fastän frun i huset senast i förbindligt lätt ton sagt åt honom: »Gör nu inga omständigheter för besöket, herr notarie, utan kom bara rätt och slätt, som ni vore hemma här — vi äro en liten krets förtrogna.» Ungefär så där har hon sagt till alla de öfriga inbjudna med samma förbindligt lätta ton och kanske med ett det allra välvilligaste tillägg: »Men jag blir riktigt ond, om hr X. såsom förra gången kommer med några öfverraskningar» — ett tillägg, som illustreradt af en varnande pekfingerörelse, nästan manar till olydnad.

Det där »rätt och slätt» blir alltså förskams skull i lindrigaste fall en förhållandevis dyrbar blombukett, och si! den blir huldrikt mottagen som en helt naturlig hyllningsgård af särdeles vanlig art, ty alla de andra kavaljererna medföra också åtminstone blombuketter, mer eller mindre kostsamma.

Skulle den uppvaktande inskränkt sig att blott medbringa sitt eget angenäma sällskap utan något reelt attribut i afytterlig form, kan det hända, att i trots af värdinnans vänskapliga hotelse han i tyshet betecknats såsom mindre belevad och uppmärksam och att förbindelsen med familjen upphört, hvilket trots allt kunnat vara ett streck i räkningen för honom, alldenstund man ogärna förlorar en inflytelserik bekantskap.

Till erkännande af den protektion, han åtnjuter, ser han sig äfven manad att då och då visa sin uppmärksamhet i form af teater- och konsertbiljetter, och då familjens samtliga medlemmar hugnat honom med att mottaga den lilla hyllningen, visar han ånyo sin tacksamhet genom att t. ex. se dem på supé, naturligtvis på en bättre restaurant. Låt vara att dylikt kanske ej påkommer så ofta, men det blir dock tillräckligt ofta och för hvarje

gång med så pass stora personliga uppoftningar, att dessa inom kort måste synas honom ej stå i rimlig proportion till den lätthet, hvarmed vederbörande kunna delgifva honom förmånen af sitt familjeumgänge.

Den familj, i hvars hägn han upptagits, är möjligtvis ens icke mer fordrande än flertalet välburna, solida familjer och den extravagerar ingalunda i lyx och öfverflöd, men den är så invand i de traditionella formerna för en viss stereotyp fixerad, artig och en smula slösaktig etikett, att den förlorat blicken för den möjliga skillnaden i dess egen och dess gästvänners ekonomiska villkor, liksom den äfven helt tanklöst skär alla de senares öfver en kam. Den reflekterar ej öfver de olika möjligheterna, den tager blott emot och anser så godt som att den unge mannen blott gjort en gentlemans plikt.

Och dock är det ömsesidiga förhållandet af utbyte här så illa afvägdt som möjligt. Hvad som för dessa förmögna människor med redan stadgad samhällsposition är en småsak, som därtill bidrager till deras eget nöje, kräfver i valuta af deras unge obemedlade umgängesvän en förskottering på nästa kvartalslön, en finansöperation af kvistigaste och ofta mest förödande slag, lösningen af ett det trassligaste kassaproblem, med hvilket han först går i land kanske tack vare procentaren eller ännu värre hjälpmedel.

Man kan då säga, att han bör ha modet afstå från ett depensivt umgängeslif. Men då afsäger han sig måhända vissa praktiska fördelar — åtminstone sådana i exspektans — förutom det att han afsäger sig det välbehöfliga behaget och den obestriddiga nyttan af bildadt familjeumgänge.

Han skulle måhända kunna säga rent ut, hurudan hans ställning är, och att han på grund af denna esomoftast nödgas bryta med en dyrbar etikett samt med sin öppna bekännelse kanske strax vinna en godsint familjemoders hjärta och fortfarande ha sin ställning betryggad under enklare former.

Men därmed har blott ett enstaka exempel lyckligt statuerats, han har kanske icke lika stor tur på andra håll, där man är mera förslafvad under konvensansens s. k. fordringar, och i alla händelser stå bakom honom legioner likalottade, som icke skola vederväga experimentet.

Nej, reformen bör gå ofvanifrån och nedåt, icke tvärtom. Sällskaps- och familjelifvet har dock gent emot honom suveränitetsställningen, det är så att säga en social institution, och han är blott den enskilde personen, individen, som får foga sig. Det är familjelifvet, som bör göra början genom att reformera sig själf till flärdlösare innehåll och förenklade former. Därmed åstadkommes en stor ömsesidig vinning, i det att klyftan af all på olikställighet grundad förkonstling försvinner. Familjelifvet kan då äfven utöfva ett sedligt upfostrarekall gent emot sina recipienter, som ej längre äro blotta dekorationer i lyxens tjänst, utan förtroendefulla vänner, som ej köpa äran och förmånen ruinerande dyrt och därför äfven äro så mycket tacksammare och pålitligare vänner, de där känna ett moraliskt stöd i umgänget.

Julen särskildt är en högtid, som bereder mängen af familjerna »beskyddad» ung man stora bryderier.

»Ack,» utbrister husets magnifika fru helt moderligt, »inte kunna vi låta den snälle kandidaten Y. på en sådan dag som denna» — det är julafton — »sitta ensam hemma eller, hvad värre är, tillbringa sin tid på värdshuset!»

Det sista säges med en liten salvelsefull suck, och det är icke osannolikt, att kandidaten vid minnet af förra julaftonens omkostnader också suckar en smula, då han icke gärna vare sig kan eller vill undandraga sig bjudningen.

De »enkla gåfvor», med hvilka han infin- ner sig och hvilka såsom nästan obligata presenter med lugn vänlighet mottagas — och försvinna i den stora högen af andra, ha ko- stat honom de otroligaste ansträngningar af börsen eller uppfinningsförmågan. Möjligen vedergälles han med några artiga »äh, så för- tjusande!» — »se, det var ju riktigt vackert!» — »herr Y. är då alldeles för gentil!» etc. i tonen af en skäligen matt entusiasm, ty man är ju så van vid gåfvor, det är så många, som umgås i huset och naturligtvis ge pre- senter vid alla möjliga tillfällen... Men in- gen i den välburna familjen besinnar, att allt detta stått *honom* både nu — och i efter- räkningar så dyrt, att nöjet af hans jul redan på förhand är mer malörtsblandadt, än det finns socker på gröten och konfekt i granen. Och då han går hem till sitt igen, skall han till på köpet kanske följas af denna familjs lyckliga själfmedvetande att ha på »en sådan dag som denna» förljufvat en stackars enslings stunder.

Drager man de yttersta konsekvenserna ur de oegentligheter, som vi här tagit oss fri- heten öfverklaga, skall man i många fall komma fram till resultat, hvilka mer än något annat borde väcka tanken på en reaktion till enkelhet i sed och bruk inom umgängesvär- lden. Det forcerade sällskapslifvet med sin lyx och sitt öfverdåd är utan tvifvel ytterst upphofvet till mångens förfelade existens och slutliga undergång. För att bestrida omkost- naderna för en »värdig» själfrepresentation, för att kunna »leva med» och »i enlighet med sitt stånd» — eller vanligen med det som en gång *tänkes förvärfvad* — räcka för mången slutligen ej de vanliga förtviflade, men ännu ärliga resurserna till, och då få omhänderlämnade kassor, hazardspelets chancer eller kanske växlar med oäkta namn garan- tera hjälpen.

Hur mången af denna »jeunesse dorée», som till det yttre så bekymmerslös fladdrar kring i nöjets hvirfvelvindar, som rekryterar marskalkskapet vid festerna, som strör lika mycket presenter som artigheter rundt om sig, som korteligen blifvit en outhärlighet för det umgängeslif, hvilket kräfver mer än det ger — hur mången har ej slutat sin dagslände- saga i elände, hur mången skall ej fortfarande göra det! Lyft en smula på förlåten och spörj! — Svar: »För högt lif — för dyrt umgänge — ingen, som varnade i tid — skuld — ruin — förskingring — undergång!» — Och en dryg anpart i skulden får sannerligen vårt moderna, jäktande, ytliga och tanklöst anspråksfulla sällskapslif taga på sig, det är visst och sant.

Detta vrånglif erbjuder äfven en profkarta på allt hvad lösliga och olyckliga äktenskaps- förbindelser heter. Då dessa ingås under for- merna af ett det allra ytligaste umgänge, lära kontrahenterna merendels hvarken känna hvar- andras karaktärer eller materiella förutsätt- ningar, och följden blir, att de ofta stå be- dragna båda två på båda delarne.

Vare detta, hvad vi för denna gång velat ha sagdt om sällskapslifvets offerväsen.

Fyra hundra kronor ät Eugeniahemmet.

Den 20 dennes utgick tiden för våra läsar- inners omröstning angående utdelandet af de fyrahundra kronor, hvilka redaktionen anslagit till något af tre välgörande ändamål, närmare angifna i nr 33 och 35 af Idun. Vid öfver- räknandet af de afgifna rösterna befanos, att

Eugeniahemmet erhållit de flesta

eller i det närmaste hälften af dem samtliga. Som af nedanstående kvitto framgår har sum- man omedelbart öfverlämnats till den veder- börande anstalten:

Af herr Frith. Hellberg har Styrelsen för sällskapet Eugeniahemmet denna dag emottagit ett belopp af kr. fyrahundra, utgörande gåfva från tidningen Idun, som härmed erkännes.

Stockholm den 22 sept. 1893.

På styrelsens vägnar
J. G. Richert
Skattmästare.

Af de öfriga rösterna fördelade sig ett fler- tal på de två andra angifna ändamålen: Sven- ska kvinnoföreningen för fosterlandets försvar och Fredrika Bremer-förbundets sjukkas- sa. Många röstade emellertid för andra ändamål än de uppgifna, däribland flere för Iduns skol- lofskoloni. En lista, undertecknad af ej min- dre än 57 bland Iduns prenumeranter, förordade varmt, att summan ansloges som bidrag till en *Allmän pensionsfond för Sveriges sjuksköterskor*. Detta ändamål, för hvilket ännu intet lär vara åtgjort, är ock mycket behjärtansvärdt, och ehuru vi denna gång visserligen ej kunde bi- träda insändarinnornas önskan, hoppas vi dock i framtiden få tillfälle att på ett eller annat vis stödja en idé, som onekligen är värd att främjas och att läggas alla svenska kvinnor varmt om hjärtat.

Stockholm i september 1893.

Red. af Idun.

Nisse.

En bild ur »konstnärslifvet»

af

Ernst Lundquist.

(Forts.)

Blundande och med ett leende af exalterad njutoing utförde han ett halsbrytande svårt stycke på sin guitarr, som han verkligen trakterade med en förvånande färdighet; hans långa benrangelsfingrar framkal- lade hela laviner af små spröda, hoppande to- ner, som tumlade om hvarandra, jagade hvar- andra, vältrade sig i ett vildt kaos, slogo kul- lerbyttor och slutligen kreverade i några afslu- tande, starka arpeggiogrepp. Alla folkskole- bänkarna sutto där med gapande munnar, och då virtuosen slutade med en elegant sväng af högra armen, slängde upp hästmanen och traf- vade tillbaka nedåt stora gången, bröto alla flickungarna ut i ett foissande, som om det varit ett riktigt komiskt pajasupptåg de be- vittnat.

Nu skulle Rosalba sjunga igen, men det lät vänta på sig. Man hörde en tämligen hög- ljud ordväxling bakom orgeln, och då de upp- retade rösterna småningom dogo bort, kom dan-

sken fram, slog sig ner vid instrumentet och preludierade; sångerskan framträdde till läk- tarebalustraden, hvaröfver endast hennes lilla rufsiga hufvud stack upp, och sjöng Gounods »Ave Maria» med en sådan fart, att ackom- pagnatören blef ett långt stycke efter.

De återstående numren på programmet be- handlades tämligen summariskt, flere af dem öfverhoppades, och samtidigt med att vällings- klockorna i de närbelägna gårdarne ringde åtta, smattrade utgångsmarschen från orgelläk- taren, ett motiv ur Trubaduren, som omsvär- mades af diaboliskt fräsande löpningar och fioriturer, undan hvilka det andfådt försökte rädda sig ur den ena tonarten i den andra, tills slutligen det hela upplöste sig i Boulanger- marschen, som kom frambullrande med kanon- dunder och stridslarm, trampade alla andra motiv under fötterna och gjorde rent hus — äfven nere i kyrkan, där snart allt var tyst och tomt och endast dammkornen sväfvade upp och ned i de väldiga luftvägor, som orgeltita- nen satt i rörelse.

Sophus Halvorsen höll på att lägga tillsam- man sina notböcker, och fröken Rosalba satte på sig hatten framför den lilla spegeln öfver orgeln; då tilltalades de af ett ungt, okänt fruntimmer.

»Ursäkta,» sade hon litet förlägen, »jag är fru till kyrkoherden här i socknen... har herrskapet funnit något rum för natten?»

Dansken fixerade henne hastigt från hufvud till fot och svarade:

»Nei, desværre... paa Hotellet ved Stationen var alle Værelser optingede...»

»Vi ha ett litet gästrum på prästgården, och om fröken vill hålla tillgodo... men bara frö- ken; vi ha inte mer än ett rum till öfver- lopps...»

»Tusind Tak, Frue!» utbrast musikern, och Elsa hörde tydligt på hans ton, att hon be- friat honom från ett bekymmer. *Han* skulle nog skaffa sig husrum i en af bondgårdarne i närheten, förklarade han, för pengar får man allt... och i morgon skulle han ha den äran att komma och hämta fröken Rosalba i präst- gården, de måste nödvändigt fara med tiotåget, ty i morgon afton konserterade de i grann- socknen.

Notpacken var nu färdig; fröken Rosalba tog den under armen och följde sin beskyd- darinna. Då de voro i trappan, ropade herr Halvorsen efter dem:

»Men for Guds Skyld, Frue, giv endelig Frøken tørre Lagen, saa hun ikke blir hæs til i Morgen Aften...!»

»Hvarför kunde ni inte ha låtit herr Hal- vorsen själf ta hand om noterna?» frågade Elsa, då de gingo öfver kyrkogården; hon såg, att den väldiga bokpacken var mycket för tung för den lilla spensliga varelsen, hvars öfver- kropp den drog alldeles sned.

»Det gör han aldrig,» svarade fröken Ros- alba i förakfull ton och med stark skånsk brytning, »den gamle gubbkraken orkar knap- past med sig själf. Nej, det är alltid jag, som får bära noterna på landsvägen... ibland lig- ger kyrkan en half mil från stationen, och då knakar det i ryggbastet, ska frun tro. Från början lofte han naturligtvis, att jag alltid skulle få åka, men det har inte hänt mer än de första veckorna, så länge vi uppehölo oss i Skåne; han var väl rädd, att jag skulle bryta kontraktet och kvista hem till Malmö igen. Men se'n vi väl kom öfver skånska gränsen, har jag inte suttit i vagn oftare än någon barmhärtig själ har bjudit oss på åka.»

Den lilla sångerskan lät ogenärtd tungan löpa, medan hon med raska steg följde kyrko-

herdefru nedåt den långa allén, som ledde ned till prästgården. Elsa betraktade henne från sidan med en halft nyfiken, halft deltagande blick och erbjöd sig att bära några af notböckerna. Det hade fröken Rosalba ingenting emot; hon lämnade genast ifrån sig ett par af de tyngsta.

»Jaså, fröken är från Malmö?» frågade Elsa.

»Ja, det är visst det enda sanna ord, som står på programmet,» svarade den andra med ett hest och spruckit skratt. »Jag heter egentligen Jenny Ulsson, den andra grannlåten är bara mitt konstnärsnamn. Den flickan, som reste med Halvorsen förra sommaren, hette Bolla Bjurström, och henne kallade han Cornelia Salviati... gentilt skall det vara. Hon blef osams med honom under turnén, och nu är hon gift med en gelbgjutare i Laholm.»

»Jaså, herr Halvorsen har konserterat i flera år?»

»Tror jag, det! Han reser omkring hvar enda sommar i Sverige, Norge, Danmark och Finland, alltid med olika flickor. Det är ingen, som står ut mer än ett år. Om vintrarne ger han guitarlektioner i Malmö och har en sångförening af folkskolebarn, som han ger andliga konserter med i en bönsal. Det är bland de där flickorna han snokar upp sina stora sångkonstnärinnor, som han sedan lefver på om somrarne. För det är naturligtvis vi som ä' lockbetet.»

»Han ser fattig ut.»

»Ja, nog är han fattig alltid, men kom inte och säg det åt honom! Det är han alldeles för stolt att erkänna. Ingen kan begripa hvad han lefver af om vintrarne; själf sa han en gång, att han äter noter. För si musikgalen, det lär han ha varit i hela sitt lif. Om somrarne förtjänar han ju ganska stora pengar. Som nu i kväll t. ex. hade vi ju öfver tretton kronor i kassan.»

»Tycker ni det är mycket?»

»Åhja, går väl an; ibland ha vi bara ett par kronor öfver, sedan vi ha betalt orgtramparen och den som tar emot biljetterna. Men det är ju också nästan våra enda afbrännningar — utom järnvägsbiljetterna, förstas. Han ställer nästan alltid så till, att vi få bo och äta gratis. — Ja, så är det, förstas, min lön, tvåhundra kronor för sommaren, men den knoga vi nog ilop till; alla de andra flickorna ha fått ut sitt utan krångel, för ärlig det är han på sitt sätt. Det värsta är med kläderna.»

»Kläderna?»

»Ja, mina kläder. Han har förbundit sig att hålla mig med toaletter, så länge turnén varar. Men si att få honom till att köpa det allra minsta i den vägen, det är som att vilja ta ner justjárnorna. Den här svarta klädningsslankan har jag fått af mor, och den faller snart af mig, så sliten är den. Kappkragen jag har är ju rätt stilig, tycker inte frun det? Den fick jag af en fröken på en herregård, där vi logerade häromdagen. Hatten har jag gjort själf, och då vi trafva på landsvägarne, passar jag alltid på och plockar litet vilda blommor att lysa upp min svarta klädning med på konserterna. Nå, för det mesta är det då skumt i kyrkorna, så folk ser inte så väl, hvad en har på sig, men det är i alla fall nedrigt af gubben. Som nu i dag t. ex. hade jag inga handskar. De gamla va alldeles totalt omöjliga, trasiga va de förut, och efter störtregnet i går blef blef di alldeles som råa köttslamsor. Men tror någon jag kunde få gubben till att köpa ett par handskar, då vi passerade Norrköping på förmiddagen? Nej, sådant där är bara fiärd, tycker

han. En sångerska skall tjusa med sin sång och inte med sina handskar. Jag tackar, jag! Undrar just, hvart man kommer här i världen utan handskar! Jag var så ond på honom i kväll, så han måste nypa mig i armen, innan han fick mig till att gå fram i koret och visa mig för folket som ett spektakel, och efter mitt första nummer kunde han inte få mig från läktaren, det var slut, det, fast han både grälade och tiggde och bad. Lyckligtvis är jag då så solbränd om händerna, så på litet afstånd kunde det verkligen se ut, som om jag var klädd i långa, bruna handskar.»

»Men hur kommer det sig, att fröken någonsin har gifvit sig med honom ut?»

(Forts.)

Boklån.

Habent sua fata libelli.

(Gammalt romerskt ordspråk.)

Fritt öfversatt, skulle ofvanstående tänkespråk, som vi tagit till motto för denna lilla uppsats, kunna återges med: hur lätt komma ej böcker på villospår! Det ger vid handen, att redan de gamle romarne månghundrade år tillbaka hade kunskap om, hur vanskligt det är att låna ut böcker. Redan på den tiden, när boksamlingarna bestodo af papyrusrullar, kände man till faran af att låta andra få hand om bibliotekets skatter. Bekant är också, hurusom i en senare tid teol. professor Samuel Gerhard vidtog den energiska åtgärden att påsätta hvaje bok i sitt bibliotek en papperslapp, hvarpå stod att läsa en latinsk inskrift, hvilken, öfverflyttad till vårt språk, skulle lyda ungefär: »Jag är en del af Gerhards bibliotek, smutsa icke ned mig! Slit icke sönder mig! Behåll mig ej hos dig mer än en månad! Stjäl mig icke.» — Ett värtaligt vittnesbörd om den lärt af fruktan, att hans kära skatter skulle vanvårdas eller rent af gå honom förlorade. Språket har ock riktats med ett nytt ord: *bibliotaf* (bokgömmare, d. v. s. en sådan, som ogärna lånar ut böcker). Hvad då denna ängslan, hvarpå det nämnda gifver ojäfakaktiga bevis? Ah, en hvar, som äger böcker, känner nog till denna fasa för boklån till vänner och bekanta. Eller hur?

Och likväl äro boklån så ytterst vanliga. Ja, man skulle kanhända rent af kunna påstå dem vara nödvändiga. Detta af den orsak, att hos så många läslusten ej motsvaras af en lika stor köplust. Naturligt är det äfven, ty de torde vara lätt räknade, hvilkas tillgångar låta dem lägga sig till med allt af värde, som ser dagen. För öfrigt är det mycket, som man ej kan tillerkänna bestående värde, men som man i alla fall önskar läsa, ibland för att fördrifva en tråkig stund, ibland åter för att göra bekantskap med en författare, hvilken man ej känner till och hvars arbeten man ej därför på vinst och öfverlyst vill köpa. Boklån äro i slika fall en naturlig och äfvenledes berättigad utväg, ty man begär ju ingen orätt emot förläggaren, då man ej *kunnat* skaffa sig boken, men likväl ej velat gå dess innehåll förlustig. Man kunde dock känna sig frestad att yttra ett och annat om den, som blott lägger sig till med arbeten i praktband — hvilka enda bestämmelse är att pryda ett salongsbord eller stila upp ett nytt bokskåp — men däremot låna de böcker, som de önska läsa, af sina vänner (eller väninnor). Dock — detta ligger utom området för denna artikel; reflexionerna göra sig härvid förresten själfva.

Då nu, som visadt, boklån äro snart sagdt oundgängliga, hvad är det, som gör dem så fruktade? Professor Gerhards ofvannämnda inskrift säger oss, hvad den, som lånat ut böcker, har att äfventyra. Först och främst svärfvar man i fara att mista de utlånta böckerna. Ty mången, som annars är ordentlig och med harm skulle afvisa hvarje beskylning för slarf, är i detta hänseende ytterst efterläten. Långgifvaren skyr i de flesta fall att direkt stöta på — det är så förargligt, man vill inte sára o. s. v. — hur många gånger ha ej på det sättet ledsamheter uppstått! Vidare har man att befara, det böckerna skola nedsmutas och förstöras. Bladen vikas, »hunduröron» och äfven fläckar skämma utseendet. Det

är oskickligt; de böcker man läser bör man behandla som gamla, goda vänner, dem man aktar. Och ofta tror man sig kunna godtgöra sin förseelse i detta hänseende endast med ursäkter. Den som skrifer dessa rader, lämnade en gång ut en häftad roman till en fru, som hade en treårig dotter. Det var i mars, vill jag minnas. Fram emot jultiden återfick jag den i ett betänkligt tillstånd: — titelbladet och första kapitlet voro bortslitna, andra delar i ett svårt ramponeradt skick samt det hela — d. v. s. allt, som var i behåll — ombundet med en tåt. I en bifogad biljett tackade den lyckliga modern för lånet af den »söta» (naturligtvis) boken samt omnämnde, »att det rara lilla pyret hade lekt en smula men den, likväl voro inga intressantare partier skadade,» hvarför hon hoppades, att jag, skulle öfverse med vandalismen för »raringens skull».

Förmodligen hafva flere gjort liknande erfarenheter och sedan dess blifvit »bibliofater» med fara att stöta sig med länesökande bekanta. Det är emellertid mycket svårt att säga nej, man vill ej varda ansedd för ogin och uppoffrar suckande sina böcker för den kära fridens skull. Men, *men*... tankarne gå fria.

Ofta behållas boklån odrägligt länge. Det ligger då nära till hands att antaga, det de vandrat vidare till bekantas bekanta, en osed, som ingen samvetsgrann borde låta komma sig till last, förrän vederbörandes samtycke inhämtats.

Minna damer, det torde vara ovedersägligt, att i hafven mest att förebära eder med afseende på boklån. Jag vill därför slutligen rikta en bön till eder: varen punktliga vid boklånen. Akten väl hvad i lånen!

Bibliofaten L. H.

Också en kvinnofråga.

För några dagar sedan råkade min blick händelsevis falla på en annons i Dagens Nyheter af följande lydelse:

»Finnes en bättre, fattig flicka, som behöfver ett hem och kan förete vitsord om duglighet och arbetsamhet, van vid barn, frisk och med godt lynne, kunnig i enkel matlagning samt van vid sömnad, kan mot fritt vivre få komma i 4 personers hushåll. Ingen tjänare. Egenhändigt svar jämte fotografi, märkt »Hem» insändes,» o. s. v.

Ingen tänkande kvinna kan undgå att känna sig rent af upprörd öfver den nakna ohöjda själfviskhet, som framträder i hvarenda en af dessa oblyga fordringar:

»En bättre flicka», således en ung kvinna med hvad man kallar »uppfostran» — »van vid barn», således en ersättning för barnjungfrun, — »kunnig i enkel matlagning», således äfven ersättning för köksan — »van vid sömnad», — således lagande, lappande och sömande åt familjen, »4 personers hushåll», under de tider som återstå, sedan matlagningen stökats undan och barnen kommit i säng. Men för att rätt kunna uppfylla mångfalden af sin uppgift skall hon äfven ha »godt lynne», d. v. s. i det »hem», hon vunnit och hvars arbetskamp hon blifvit mot ersättning af — »fritt vivre»!! Hvarken mer eller mindre. Skrifvet i »kvinnofrigörelsens» tid d. 2 sept. 1893. Punktum.

Men ett af »villkoren» säger, att hon bör vara »fattig och behöfva ett hem» — således stå ensam och utan tillgångar. Hvarifrån tänker annonsören, att denna kvinna skulle få de medel, som ovillkorligen behöfvas till att fylla t. ex. de enklaste behof i klädväg? Ty att vara köksa och barnjungfru på en gång nöter ej *endast* ut kroppen och ofta nog på tyvärr allt för giltiga skäl äfven det goda lynnet. Och äfven om hon — skicklig som hon ju skulle vara i sömnad — finge en och annan fristund att »sy åt sig själf» — något

En god kopp kaffe.

Det bästa, billigaste och helsosammaste kaffe är vårt ängrostade och malda **Hushållskaffe** å 1:05 pr ½ kg., som finnes äkta endast uti vår butik

Stockholms Kaffe-Aktiebolag

4 Klara östra kyrkogaga 4

behöfver hon dock sy med och sy af. — Hvilka penninginkomster att köpa klädnings-tyg, skodon m. m. för skulle hon då få tillfälle att skaffa sig i herrskapets på 4 personers hushåll tjänst? Ty om någon kontant lön där i huset är ju alls ej frågan. Hvertän leder väl konsekvensen?

En »bättre» flicka blir således just i denna sin egenskap beröfvad tillräcklig lön; hon blir nedsänkt till pigans ståndpunkt, nej, mycket lägre, ty en vanlig »obildad» tjänarinna får åtminstone någon kontant ersättning.

Måhända skall hon hafva något »soulagement» af hedern att, som det så ofta heter, »gå frun tillhanda» och vara »medlem af familjen». Men denna upphöjelse är på många ställen mycket litet värd, ty jag vet bestämt exempel på — och ej endast ett — hur en dylik stackars hjälpredda, hvilken likt klockarfår i byn skall allt beställa, visserligen fick äta nederst vid herrskapets bord — men serverades annan sämre mat, nästan påminnande om sättet att utfodra en hund.

Hurudant sofrum består oftast en sådan stackars flicka, som »behöfver ett hem»? Stundom en tambur; stundom en vrå i köket; ofta, när piga finnes, samma rum, ja, samma säng som denna, ehuru dock vanor och uppfostran gifvetvis göra det, som är naturligt för den ena, olidligt och vedervärdigt för den andra.

Huru kan någon sig så kallande bildad familj sätta ifråga, att en någorlunda bildad ung kvinna — eller hvad som just mevas med en »bättre flicka» — skulle kunna antaga sådana villkor som dem, hvilka framställas i ofvanciterade mirakulösa annons? Förutsätt, att bland de »4 personerna» också finnes en dotter, en uppväxande dotter i huset, som kanske en gång kommer att för egen räkning studera annonser om »lediga platser» och kanske af omständigheterna drifves att antaga just en plats af samma beskaffenhet, som den »fattiga bättre flickan» en gång hade i hennes föräldras hem — skulle dessa föräldrar känna sig uppbyggda och glada vid detta framtidsperspektiv?

Visserligen torde det i stort sedt vara sant, att tjänarinna i våra dagar långt ifrån äro lätta att handskas med; men jag vet, att många hem också äro sådana, att tjänarinna måste komma i harnesk mot sina öfverordnade.

Därför har mången bland tjänarnes klass illa känd husmor svårt att få en vanlig tjänarinna och försöker därför locka till sig »bättre», hemlösa, fattiga flickor, i förhoppning att deras fattigdom, värnlöshet och bildning tillsammans skola göra dem mera medgörliga och framför allt — billigare än den själfständiga och robusta arbetsflickan.

Saken är sorglig i och för sig, men äfven därför att den utvisar, huru lågt aflönadt det kvinnliga arbetet blir.

Det är ett vackert tidens tecken, att äfven förmögne mäns döttrar vilja vara nyttiga. Men ett missförhållande är det dock, att just dessa genom de relationer, de hafva, med lätthet få goda platser, hvilka så väl behöfdes för lika flitiga och lika skickliga kvinnor, saknande bröd. Äfvenledes har man observerat, att t. ex. i försäljningslokaler för kvinnligt handarbete de förnämare damernas arbeten, tillkomna under form af tidsfördrif, bättre framläggas och äfven därigenom lättare finna afsättning än de kvinnors alster, som förfärdigats direkt för utkomstens skull.

Men — för att återgå till den annons, som gifvit mig anledning till dessa rader — man

talar så ofta och så högt om »sambällsupplösning» och menar därmed vanligen långt gående åsikter eller, kortsynt nog, ej sällan, sådana tankar, som man för egen del ej förstår eller hyser sympati för.

Med ännu större rätt kan man kalla sambällsupplösande den *tankegång* och den *handling*, hvilka gifva sig uttryck i en dylik annons.

Cecilia Bååth-Holmberg.

Vi fästa våra läsarinners uppmärksamhet

på nödvändigheten att nu genast förnya prenumerationen för årets sista kvartal, om de nämligen ej redan förut äro prenumeranter till årets slut. Under detta kvartal, som kommer att bjuda på mångahanda bidrag af stort intresse för alla kvinnor, erhåller också en hvar af prenumeranterna det sedan föregående år välkända

rikt illustrerade julnumret

med

bidrag af våra förnämsta pennor, hvilket ensamt är väl värdt hela kvartalsafgiften. På tal om hvad årets sista månader komma att bjuda bedja vi ock få fästa våra läsarinners synnerliga uppmärksamhet vid den

högst spännande roman från det gamla Syrakusa:

»Kallia Kypris»

af A. Schneegans,

som tagit sin början i vår romanbilaga; originalet är helt nyligen utkommet i Tyskland och har där väckt ett ovanligt intresse, som vi äro fullt vissa att våra läsarinna komma att dela.

Alla kvartalsprenumeranter må därför ofördröjligen verkställa ny prenumeration på Idun och Iduns Mode- och Mönstertidning; prenumerationsprisen återfinnas på annonsbilagans första sida!

Red. af Idun.

Termometern i hushållet.

Det finns en liten apparat, som man förr skänkte endast föga uppmärksamhet, men som nu kommit allt mer till heders, men som dock dess sämre ännu ej uppskattas på långt när så allmänt, som den förtjänade — jag menar termometern. I hvarje hushåll borde man dock anskaffa ett halft dussin dylika, ty öfverallt äro de af nöden, där utanför fönstret, för att man om morgonen må kunna göra sig underkunnig om temperaturen i det fria, och där inne i rummen, att man därefter må kunna reglera uppvärmningen, ty blotta känslan: »hur kallt eller varmt är det i dag?» bedrager ofta. Endast kvicksilfret i termometern dömer korrekt och opartiskt. I bonings- och arbetsrum beräknar man 18 à 19 grader C., i sofrum 14 à 15, ofta ännu mindre, ty för friska människor är sömnen i svala rum att föredraga. I växthuset behöfver likaså trädgårdsmästaren sin termometer för att veta, när temperaturen sjunker mot fryspunkten, vid hvilken växterna lätt taga skada och förfrysas. I vinkällaren bör termometern sommar som vinter visa 12

grader, och i matboden varnar den likaså, om kylan för mycket tränger in, att man väl må öfvertäcka lifsförnödenheterna, grönsaker, frukt, potatis för att skydda dem att frysa. I badrummet bör naturligtvis termometern icke saknas för att vid badets tillredande afge sin dom; i synnerhet vid badet af de små är hvarje grad mer eller mindre af vikt. Förr tog man saken lättvindigt nog, stack bara den nakna armbågen i vattnet och lät denna afgöra, om vattnet ej var för varmt eller för kallt för de små nyfödda. I köket tar man också ofta termomern till råds, t. ex. vid äggkokning. Tyvärr har man ännu ej gjort någon uppfinning för att använda densamma till bakugnen, hvilket dock vore önskligt, då olika bakverk behöfva olika temperatur för att bli vällyckade.

På en plats, där termometern saknas, borde den också obetingadt finnas och dagligen brukas — på matbordet. Man är alldeles för liknöjd gent emot temperaturen på hvad man äter och dricker. Tunga och gom äro genom njutandet af allt för varma saker härdade och nästan okänsliga, och så sluka vi med behag anrättningar, i hvilka vi inte skulle kunna sticka ned fingret, utan att bränna oss. Och det skulle vara hälsosamt? Det heter ofta: »Kaffet måste vara riktigt varmt, annars smakar det mig inte.» Men att det då tillfogar magen en synnerlig skada, betänker man icke. Läkarne varna alltjämt för allt för het mat och dryck, emedan genom dem tyvärr allt för ofta grunden lägges för långvariga, smärtsamma, ofta obotliga magsjukdomar. Det har påvisats, att en stor del af sådana sjuka varit tvungna att äta fort, t. ex. arbetare, som ha kort tid, resande, som i all brådska få kasta i sig något hett vid buffeterna, o. s. v. Dr. J. A. Schilling skrifver härom: »Ännu nödvändigare än pepparflaskan och saltkaret hör en termometer till hvarje bord, hvarje buffet, annars besannar sig till sist: Den som ej ser på termometern, han får en gång bittert ångra sig.»

Hvilka värmegrader beräknar man då för de vanligare dryckerna?

Vi uppställa här i sammandrag en liten vägledande lista:

Mjök för dibarn 38 grader Celcius, lika med modersmjölken. För vuxna är mjölken vid 16—18 grader mycket förfriskande. Direkt från jufret är den 34—35 grader. Kallare än 16—18 bör den ej vara.

Kaffe och te. Bägge dessa njutningsmedel drickas ofta vid 60—65 grader. Angenämast äro dock båda vid 42—52. Kaffe släcker ypperligt törsten, om det blott håller 15—20.

Köttsoffa smakar bäst 37—50 grader varm.

Öl borde ej drickas under 12 grader. Vid 8 grader är det isande kallt; bäst är det vid 14—16. Detsamma gäller om soda- och seltersvatten. För dricksvatten ligger den vanliga temperaturen mellan 8—16 grader. Vid 12 grader är det angenämt och friskt, vid 6—7 allt för kallt, vid 20 grader fadt och illasmakande.

Rödvin drickes vanligen vid 16—18 grader. Hvitt vin bör som bekant vara kallare, endast 10—12 grader, champagne endast 8 till 10.

Till sist endast den anmärkningen, att naturligtvis för magsjuka ett dubbelt så noggrant aktgifvande på näringsmedlens rätta temperatur är af nöden. Mycket beror af sådana småsaker, och de inverka oerhördt vid bevarandet af den dyrbara skatt vi kalla: hälsa.

Marie H.

Teater och musik.

Kungl. Operan har nu blifvit färdig med ytterligare tvänne nyheter, nämligen Mozarts »Bastien och Bastienne», sångspel i en akt, af den store mästaren komponerad vid tolf års ålder, samt Leoncavallos 2-akts-opera »Pajazzo», hvilken öfverallt, där den uppförts, väckt nästan lika mycket bifall som Mascagnis »Cavalleria rusticana». Detta program var afsedt att gifvas första gången på torsdagen innevarande vecka, hvadan vi i nästa nummer få tillfälle återkomma.

Fru Melba, den ryktbara franska sångerskan, kommer, enligt de telegrafiska väg mellan operadirektionen och sångerskans impressario, hr Carl Strakosch, gjord öfverenskommelse, att i senare hälften af oktober uppträda på operan i några af sina favoritpartier.

K. Dramatiska teaterns första nyhet för spelåret har mottagits med stort intresse och utan gensägelse och gjort sig förtjänt däraf. En för vårt land ny författare introduceras med densamma på svensk scen. I sitt hemland Italien är *Vittorio Bersezio* sedan länge en af de mest uppburna dramatiska skriftställarne, och särskildt har hans komedi *Le miserie del Signor Travetti* förvärfvat sig en nästan klassisk rang på de italienska teaternes spellistor. Den är redan tretio år gammal, men dess popularitet oförminskad än i denna dag. Försvenskningen är nu verkställd af *Ernst Lundquist*, och har originalets titel utbytts mot det icke illa funna: »Kronans kaka». Ty styckets ledande idé är skildringen, huru svårt, knappt och förtryckt en underordnad statens tjänsteman kan ha det, om han ej genom ovanlig talang förmår bryta sin väg eller genom inställsamt lismande hos förnämna krypa den. Styckets hufvudfigur, den stackars Travetti, har också i Italien blifvit till en fullständig typ för hela denna klass af tjänstemän »på indragningsstat».

Det i och för sig intressanta stycket får på Dramatiska teatern en mycket god, på en hand en snart sagdt genialisk tolkning. Måhända kan anmärkas, att signor Travetti i hr *Gründers* händer verkar en smula monoton och torr; det är nog både känsla och värme i hans spel, men det saknar finare skiftningar. Som hans egoistiska och yttliga hustru Rosa var fru *Sternvall* ypperligt på sin plats, och dottern *Mariuccia* framställdes fint och intagande af fröken *Janson*. Den tredje kvinnliga rollen, tjänsteflickan *Brida*, gafs med mycken verve och käckhet af frök. *Behrens*.

Synnerligen förträfflig var hr *Bäckström* som den bullersamme och hetlefrade, men genomhederlige baren *Giachetta*, och hans tafatte unge kompanjon, hr *Palme*, kontrasterade mycket lustigt mot den förres grofhuggna figur. Sist vilja vi nämna styckets glanspunkt, hr *Personnes* helt enkelt öfverlägsna framställning af den obehaglige, inskränkte, inbilske och öfersittaraktige byråchefen, den stackars Travettis plågoande och förtryckare. Det är sannerligen icke i går man hade nöjet skåda en så mästerligt individualiserad typ som den, hvilken den framstående skådespelaren här gifver. Den är så rikt utarbetad med en massa lustiga, men fullt karaktäristiska smådrag, att den till och med får ett visst försonande skimmer öfver sig genom sin konsekventa löjlighet. Hr *Personne* har med denna prestation hemfört en af de vackraste segrar för sitt i rik utveckling stadda konstnärskap.

Djurgårdsteatern hade i lördags afton, trots höstkvällens mörker, som gör en utflykt till dessa kanter af staden i och för sig föga lockande, lyckats samla en talrik och ganska literär premiärrepublik till sitt första framförande af *Sudermanns* mångomskrifna »Sodoms undergång». I Tyskland har väldig reklam gjorts för detta verk af den moderne författaren, ej minst verkningsfullt af myndigheternas ingripande, hvilka till en början förbjödo det i Berlin. Naturligtvis gick det, när kontrabandet sedan frigafs, för pukor och trumpet. Spänningen hos stockholms-salongen var nu därför också större än vanligt. Den upplöste sig emellertid nog för de flesta i en missräkning. »Sodoms Ende» är ett arbete af en duktig dramatiker med skarp blick för det sceniskt verkningsfulla; men så målar ock hr *Sudermann* riktigt i klatschmanér och därtill både brutalt och cyniskt. I litterärt värde går, enligt vårt förmenande, det senare alstret ej på långt när upp mot författarens talangfulla: »Ära».

Emellertid ger det ypperliga spelroller, det kan ej nekas. Den moderna onda tidsandans förkunnligade personifikation, en riktig teaterfigur i sin »tjuvande dämoniskhet»: fru *Ada Barczinowski* skulle i en tekniskt öfverlägsen skådespelerskas händer kunna bli något extra effektfullt. En roll för *Sarah Bernhard*, men ej, förlåt, för fröken *Mayer*, som nu gaf den. Att författaren har spänt bågen farligt högt,

bevisade sig också därför: det tragiska tangerade på ett par punkter — det rent motsatta. Hr *Alb. Ranft* som samma tidsandas depraverade offer spelade icke utan framgång på sin säkra rutin. Men nog se vi honom långt hellre i de gemytliga salongs-kretsar, där *Reif von Reiflingen* rör sig, än i dessa högragiska situationer, som kulminera med hjälten dödad knall och fall i en i sista akten påkommen lungsoot (!) framför liket af styckets f. d. oskuld, som nyss dränkt sig! Fru *Eliason* var behaglig och frisk som *Kitty* och fröken *Lindelöf* ganska täck i *Clärchens* roll. Det gamla paret *Janikows* framställare, hr *J. Sandberg* och fröken *Magnusson*, förtjäna ock erkännande, liksom hr *G. Ranft* som professor *Riemann*. Främst bland de uppträdande ställa vi dock hr *Eliason* som styckets resonnör — naturligtvis en mycket demonisk resonnör i denna demoniska omgifning — och hr *de Wahl* som i en liten roll gaf ett fullödigt prof på hur naturlig känsla kan verka utan effektsökeri. Det kändes särskildt godt och varmt mitt bland denna hetsjakt efter effekter.

Vasateatern, som den senaste veckan hvarje afton med stort bifall uppfört den välkända operetten »Lilla helgonet», i hvilken särskildt hr och fru *Castegren* samt hr *Varberg* excellerat, är nu färdig med sin nästa nyhet, operetten »Fågelhandlaren», med musik af *Carl Zeller*.

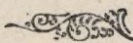
Konsertsäsongen synes nu komma att på allvar begynna. Nästkommande torsdag, den 5 oktober, gifves konsert i Vetenskapsakademiens hörsal af den i utlandet högt uppburna operasångaren *Henrik Vestberg*. Så kommer en af Tysklands allra förnämsta operasångerskor, *Marcella Sembrich*, och ger konsert lördagen den 21 oktober. Flere andra storheter lära ock vara väntade.

Filharmoniska sällskapet, som i måndags ånyo började sina öfningar, har för det ingående arbetsåret, det tionde af sällskapets tillvaro, fastställt följande program:

till första konserten (i november): Festuvertyr, af *L. Norman*, »Drömkungen», af *A. Hallén*, »Flykten till Egypten», af *H. Berlioz*, och »Die erste Walpurgisnacht», af *F. Mendelssohn-Bartholdy*;

andra konserten (i februari): »Missa solemnis», af *L. von Beethoven*, och (eventuellt som fyllnadsnummer) 1:sta aktns final (heliga graal-scenen) ur »Parsifal», af *Rich. Wagner*;

tredje konserten (i april): »Lyra och harpa», af *C. Saint-Saëns*, »Die Seligkeiten», af *F. Liszt*, samt a capella-körerna »Irrblösses sång», af *K. Grädener*, »Det guddommelige lys», af *L. Norman*, och »I ungdomen», af *A. Söderman*.

En gammal historia.

Af *Helena Nyblom*.

(Forts.)

Tony satte sig tyst och stämde lutan.

Grefven hade lagt sig till rätta, stödd på ena armbågen, och betraktade henne

Fastän hon satt med nedslagna ögon, kände hon dock, att han oafbrutet såg på henne.

Hon sjöng med sakta, darrande stämma: »Herdinnan, som gick vilse.»

Det var en sorglig visa om en ung herdinna, som för att finna sin älskade gick vilse i skogen; och visan slutade med ett slag öfver alla strängarne, som skulle ge känslan af att något brast.

Tony satt allt jämt med nedslagna ögon och fingrarna utbredda öfver strängarne.

Det var aldeles tyst i rummet.

»Mera!» sade grefven helt sakta, »ni sjunger som en ängel!»

Skall jag sjunga: »Hopplöshetens kval» eller: »Sköna sommarnätter?» Eller kanske: »Gif mig ditt band, du huida?» frågade Tony allvarligt, medan hon knäppte på strängarne.

»Jag tror jag helst vill höra: »Hopplöshetens kval», sade grefven.

Han hade åter lagt sig tillbaka med händerna under hufvudet.

Tony kände, huru han alltjämt såg på henne. Då hon hade slutat med omkvädet: »att evigt, evigt längta blott,» såg hon upp.

Deras ögon möttes, och båda sågo lika allvarliga ut, men så pekade han plötsligt på heunes panna och sade:

»Frökens ena ögonbryn är litet mörkare än det andra!»

Hon tog genast upp handen och började gnida sig på ögonbrynen.

»Ja, det hjälper inte!» sade han leende. »Sjung nu: »Gif mig ditt band, du huida.»

Medan hon sjöng, lekte han med en af de små ljusröda rosetterna på hennes klädnig, och då hon slutat, hade han saktat lösgjort den.

Han tog den mellan sina händer som en blomma och förde den upp till sina läppar.

»Ni måste ge mig den igen,» sade hon, »Cordelia kommer att sakna den.»

»Nej,» svarade han, »ni har tappat den. Inte sant? Ni har tappat den? Så mycket kan man ju unna en sjuk att glädja sig öfver?»

Hon svarade icke, men stod blott med nedslagna ögon. Han tog hennes ena nedhängande hand och kysste de yttersta fingerspetsarna däraf.

I detsamma kom *Cordelia*.

»Hvarför har man inte tändt ljus här inne ännu?» frågade hon. »Det är ju redan så mörkt, att Tony inte kan se att läsa noterna.»

»Du vet, jag sjunger helst utantill,» svarade Tony.

»Och hon sjunger förtrollande, er syster,» sade grefven, »jag har ingen större glädje än att höra musik.»

»Då skall hon ofta sjunga för er,» sade *Cordelia*, »syster Tony har ju en liten nätt röst.»

* * *

Och så blef det. Hvar dag efter middagen hade *Cordelia* alltid särskildt mycket att göra; då kunde *Anne-Sophie* bäst slippa bort för att kasta sig öfver sin hemliga brevväxling, och *Tony* gick då upp med sin luta för att fördrifva de långa skymningstimmarne för grefven.

Han väntade henne med en spänning, som han hade svårt att behärska. Om hon endast kom ett par minuter senare än hon brukade, var han aldeles blek, och hans ögon hade ett olyckligt smärt-samt uttryck. Han räckte då händerna mot henne och sade:

»Jag trodde, ni hade öfvergifvit mig! Hvarför låter ni mig vänta så länge?»

Tony såg häri den otålighet, som en sjuk lätt kan få, hvilken icke kan röra sig ur stället och är fullkomligt beroende af de små uppmuntrningar, hans omgifning vill bestå honom.

Hon räckte honom leende handen och satte sig vid hans sida för att stämma sin luta.

Dessa »stämmingar» varade ofta länge. Grefve *Magnus* började ibland berätta om sig själf, och då kunde han ofta fortsätta att tala, medan *Tony* blott satt och knäppte på strängarne och följde hvar och ett af hans ord med sina förvånade, drömmande ögon.

Han hade tidigt mistat sin mor och hade sedan endast uppfostrats af sin far; efter hans död af en förmyndare.

Han hade tidigt kommit ut i stora världen och tidigt kommit till utlandet, så att han redan vid aderton år var en man. Nu var han tjugusex.

»Det är inte lyckligt att bli man så tidigt,» sade han; »man får tid att samla allt för många synder på sitt samvete,» och så suckade han så djupt, som om han icke tälde vid att tänka på sitt förflutna lif.

Tony såg på honom och kunde icke tänka sig att en, som hade så härliga ögon som han och en sådan mild och mjuk röst, någonsin skulle kunnat ha gjort något ondt, men när hon ville trösta honom med att säga detta, svarade han blott:

»Det förstår ni inte; ni, som är en ängel från himmelen! Jag är inte värd att ligga för edra fötter och låta er trampa på mig!»

Andra gånger var han gladare och berättade om det muntra lifvet där ute i Paris, om hofvets baler och de vackra butikerna och de stora teatern, och i synnerhet var hans beskrifning på operan med all den prakt den utvecklade och alla de stora sångarne och sångerskorna, hvilka uppträdde, som en fésaga för Tony att höra.

Hon tappade lutan på golvet och satt med sammanknäppta händer och halföppna läppar och lyssnade till allt hvad grefven bade att berätta därom. Tänk, om hon en gång kunde komma att sitta i en af dessa praktfulla loger och dela sin uppmärksamhet mellan att se på den eleganta, förnämna publiken och att lyssna till orkestrern och de sjungande konstnärerna inne på scenen!

Hvad han var lycklig, som hade upplefvat allt detta!

När han då länge hade berättat om sig själf, tog han hennes hand och sade:

»Nu skall också ni berätta om er! Hvad har ni upplefvat i ert korta lif?»

CAKES fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta specierhandlare i hufvudstaden.

C. W. SCHUMACHER Kgl. Hofleverantör - 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär prisblankett!

»Jag har aldrig upplefvar något!» sade Tony med en suck och drog ihop ögonbrynen.

Hon kunde icke riktigt förklara för sig själf, hvarför hon icke ville tala med honom om onkel Jonas.

Men en dag hade onkel Jonas varit där till midagen och tillbragt ett par timmar tillsammans med flickorna inne vid grefve Magnus' soffa.

Det var en söndag, och alla hade varit i en munter stämning.

Onkel Jonas hade talat om alla förändringar, som gjordes bort på Åby, och slutat med att säga:

»Nu måste ni, flickor, verkligen snart komma dit öfver. Jag vill riktigt veta, hvad Tony tycker om det hela!»

Dagen efter, då Tony kom upp till grefven, mottog han henne med tystnad. Han räckte henne icke ens handen till god dag. Han låg med nedslagna ögon och såg på sina händer, men plötsligt såg han upp. Hans ögon hade ett mörkt, hotande uttryck.

»Det är väl inte ert allvar,» sade han, »att ni vill gifta er med den där gamle komiske herrn!»

»Hvem menar ni?» Tony kände blodet sakta stiga upp i pannan.

»Naturligtvis han, som var här i går! Honom, som ni kallade onkel Jonas, och som tog sig den friheten att kyssa er på pannan, då han gick.»

»Mina föräldrar ha förlovat mig med honom,» sade hon sakta. Hon hade en känsla af, att hon hade en dödssynd att bekänna.

»Och hvarför har ni inte berättat mig detta förr?» frågade han.

Hon hade aldrig förr hört hans stämma ha denna hårda klang.

Hon höjde hufvudet och tårarne började droppa ned.

»Jag vet inte,» hviskade hon sakta, »jag vågade inte.»

Hon tyckte plötsligt, att det blifvit en öfverstiglig afgrund mellan dem.

Han låg där stel och orörlig; han såg icke på henne; han sade icke ett ord. Hon tyckte, att hennes hjärta måste brista, om han icke snart öppnade sin mun igen och talade till henne. Men han rörde sig icke.

Då reste hon sig sakta för att gå. Men plötsligt vände han sig emot henne, grep hennes händer och betäckte dem med brännande kyssar, medan hans tårar runno ned öfver hennes fingrar.

Därpå släppte han dem och kastade sig tillbaka på soffan med händerna för ögonen.

Kunde hon lämna honom så?

Hon visste icke, hur hon kom ut ur rummet.

Hon fann sig själf ligga gråtande på sin säng liksom den dagen, då hon väntade onkel Jonas som fästman.

Nästa dag kom det bref, att hennes föräldrar snart voro att vänta hem. Friherrinnan Elisabets syster, som länge sväfvat mellan lif och död, var äntligen utom all fara, och föräldrarna längtade nu ifrigt att återvända till Arvidsnäs och barnen, som de så länge hade saknat.

Samma dag hade också läkaren gjort ett besök och förklarar, att grefven med det snaraste kunde föras till Stockholm, där hans släktingar väntade att mottaga honom, och det blef nu en stor oro på Arvidsnäs för att få allt i ordning till att mottaga baronen och hans hustru, som hvilken dag som helst kunde köra fram på gården.

Ännu en gång innan föräldrarna kommo och grefve Magnus skulle bort, ville Tony sitta hos honom, spela för honom och säga honom farväl.

Det var en dag i slutet af mars, en eftermiddag, då stormskyar ryckte upp på himlen och luften var blodröd emot solnedgången.

Då Tony kom in, blef hon stående innanför dörren. Hennes hjärta sammansnördes, ty grefven såg ut liksom den julnatt hon första gången hade smugit sig upp för att se på honom. Han låg med slutna ögon, blek som en död och med händerna styft utsträckta framför sig.

»Gud i himlen, han är död!» flög det genom hennes själ, men så såg hon, att han rörde ögonbrynen, och hon gick fram och satte sig sakta bredvid hans soffa.

Han öppnade ögonen.

»Jaså, det är ni,» sade han i förvånad ton.

»Får jag inte spela litet för er,» frågade hon, »det blir nog sista gången.»

(Forts.)

Slutredovisning för Iduns skollofskoloni

år 1893.

Inkomster:

Behållning från förra året ...	336: 17
»Iduns» grundplåt.....	100: —
Insamlade medel enligt redovisning i »Idun»	735: 15
Respengar betalda af en del barn.....	18: —
Räntor.....	6: 72
Kr. 1,196: 04	

Utgifter:

Omkostnader för koloniens sommarvistelse enligt lämnade verifikationer:	
Hyra och respengar.....	119: —
Mjök	95: —
Smör, ost, ägg	82: 88
Mjöl och bröd	78: 50
Potatis och grönsaker	16: —
Kött och fläsk	87: 24
Specier och viktualier	153: 44
Diverse utgifter.....	143: 59
775: 65	
Behållning till nästa år	420: 39
Kr. 1,196: 04	

Stockholm i sept. 1893.

Iduns redaktion.

Innehållsförteckning.

Sigrd Rudebeck; af Amanda Lefler. (Med porträtt.) — Höstkväll på Skansen; en stockholmsbild af Anna Knutson. — Sällskapslifvets öfveråsen. — Fyra hundra kronor åt Eugeniahemmet. — Nisse; en bild ur »konstnärlifvets» af Ernst Lundquist. (Forts.) — Boklån; af Bibliofaen L. H. — Också en kvinnofråga; af Cecilia Lådth-Holmberg. — Vi första våra läsarinners uppmärksamhet... — Termometern i hushället; af Marie H. — Teater och musik. — En gammal historia; af Helena Nyblom (Forts.) — Slutredovisning för Iduns skollofskoloni. — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Den, som först fann sagan upp om juden, hvilken vandra får till domedag, gaf — oakadt jag här fjäderskruden — min biografi i korta drag: äfven mig en inre oro drifver öfverallt i rastlös cirkelgång; oförklarlig dragningskraft mig gifver fart att vandra natt som dagen lång. Som ett tidsspörsmål jag stätt i lifvet nu för alla, många Herrans år, och man allmänt synes ta' för gifvet, att jag hör till den värld, som går. Ja, uråldrig är jag, oomtvistadt, lyder som allt timligt tidens lag: se hvad runor tidens hand har ristat i mitt anlete med skarpa drag! Knagglig visdom tidens skola gifvit — ofta blef den präntad in i med slag. Jag vid dess tentamen kuggad blifvit, men blef visare ju dag för dag. Stundom utaf tiden förbigången, stundom före — kvarterslånga steg — tager jag mekaniskt blott ut sprången på min knaggliga och nötta väg. — Jag i själfva verket gått tillväga uppåt väggarna, det märkas tör: på minuten du mitt namn kan säga, sekunderad af hvem helst det hör.

En, hvars hela uppgift här i lifvet tvifvelsutän är att göra rätt. Hvad han kan helt utmärkt — det är gifvet (eller blott en smaksak rätt och slätt). Hvad för honom, som för mängen annan, ofta nog kan göra lifvet hett.

Hvad han stundom lägger öfver pannan under arbetets besvär och svett. Medel att bli upphöjd här i världen (eljes till din undergång bestämt). En utaf de platser där visst flärden tycks med sjukdomen ha möte stämt. Nämn ett smidigt djur, helt grymt och listigt, hvilket dväljas plär i nordisk skog! Hvad det har, som vore riktigt kvistigt råka ut för — det är säkert nog! Nämn ett annat djur — men tungt och fredligt, rakt en motsats till det förra just! Och hvarunder böjd det går beskedligt, undergifvet — om ock ej med lust. Hvad onekligen du borde vara för att här i världen hafva tur. Tvänne utrop så i fröjd som fara — alltför ofta hörda, eller hur? Hvad dig skalkar säkert ville göra, men hvad du nog alltför mycket var. Tonsteg, du i skalan kan få höra. Träd, som skuggar öfver källan klar. Hvad i milorna de göra pläga. Hvad han heter, grannas raske dräng. Nu ett kort abverb du kan mig säga! Och en sorts rätt allmän visrefräng! Något som dig dufvans hvithet gifvit, om så korpens färg du ägde rätt. Hvad i mängd af dig förbrukadt blifvit, när du lackat i ditt anlets svett. Hvad man mullvadsmissigt nog inrättat för att förebygga sjukdomsfall, och som skulle för Herkules lättat rensningen af mytens gamla stall. — Har du ordnat mina fjädrar lätta i ursprungligt skick på nytt, min vän, så vill genast jag i gång mig sätta med ursinnig fart på stund igen!

L—a.

Ifyllningsgåta.

De 40 tomma rutorna i nedanstående figur skola ifyllas med en bokstav i hvarje, så att orden, lästa från vänster till höger gifva: 1) Ett land i Europa, 2) ett fruntimmersnamn, 3)

hvad man om våren kan få se på hafvet, 4) stad i Afrika, 5) stad i Ryssland, 6) ett fruntimmersnamn, 7) ett mansnamn som förekommer i almanackan, 8) land i Europa.

	R	E
	A	A
	L	K
	O	O
	T	A
	U	A
	A	R
	N	N

Äro orden rätt funna, gifva begynnelsbokstäfverna namnet på en apa. C. Richard.

Räkneuppgift.

e	j	o	t	y
d	i	n	s	x
c	h	m	r	w
b	g	e	q	v
a	f	k	p	u

Inskrif i dessa fält talen 1—25 på sådant sätt, att summan af talen i hvarje vågrät och lodrät, äfvensom summan af talen i diagonalfälten a, g, m, s, y och u, q, m, i, e blir densamma!

Geografisk bokstafsgåta.

Tag 4 a, 3 b, 6 e, 1 f, 2 g, 1 h, 1 j, 2 k, 1 l, 1 m, 5 n, 5 o, 7 r, 5 s, 1

t, 1 y, 1 ä, 2 ö, och bilda af dessa bokstäfver namnen på 8 svenska städer, hvilkas begynnelsebokstäfver, lästa uppifrån och ned, bilda namnet på en svensk stad.

Rebus.

Lösningar.

Logogryfen: Kaffeanna; anka, pank, penna, Kanaan, naker, an, ek, kanna, fena, kan, eka, Anna, panna, fana, ana, fe, peka, neka, enka, af.

Schackgåtan: I sällare dagar, hur svällde min barn, hur glödde min kind, o, hur blodet rann varm!

Charaden: Väfsked. Ordgåtan: 1) Eslöf, 2) safir, 3) Arpi, 4) igelkott, 5) Ali, 6) Salerno, 7) Turgenjev, 8) Elsass, 9) gnejs, 10) Narova, 11) Enköping, 12) reseda — Esaias Tegnér, Fritiofs saga.

Bokstafsvigragen: Ty evigheters symbol är en ring med samma former, hur man än den vänder. Vi nämna nya alla gamla ting, som möta oss i tidens duakla gränder.

"Lamarque"

ett rött Bordeaux-vin af 1884 års skörd, i saknad af tillbörlig syltighet i smaken och garanteradt fritt från frammande tillsatser, rekommenderas såsom ett synnerligen godt och hälsosamt s. k. bordsvin. Vinets pris är kr. 1,20 pr butelj, och dess försäljning sker endast hos

K. A. Nydahl & Co
Stockholm, Stureplan nr 2.
Rikstelefon. Allm. telef.